

Ичимликларни ичиш одоби

13:56 / 23.11.2025 898

أُوبَرِّشَتِ الْإِلَاقَ مَلَسَوِ هِيَ لَعْلَلِ الْيَصَّبِيَّ لِلِ الْعُنَّ لَلِ الْيَضْرَسِ أْبَعْنَ بِلِ نَع
مُتَبَرِّشَ مُتْنًا إِذَا أَوْسَوِ ثَالِثًا وَيَنْتَمِ أُوْبَرِّشِ الْكَلَوِ رِيَّعَ بِلِ بَرِّشِكَ إِحْأَوْ
يَذْمُرَّتْ لِهَ أَوْرَ: مُتَعَفَّرَ مُتْنًا إِذَا أُوْدَمَّ حَأَوْ

Ибн Аббос розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам:

«Туянинг ичишига ўхшаб, бир мартада ичманглар. Икки марта, уч мартада ичинглар. Қачон ичсангиз, тасмия айтинг. Қачон ичиб бўлсангиз, ҳамд айтинг», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Ичимлик ичадиган одам шошиллаб, яхшилаб ўтириб олиб, олдин «Бисмиллаҳ»ни айтиб, туяга ўхшаб, оғзининг борича тўлдириб олмай, оздан, бўлиб-бўлиб ичиши керак экан. Ичиб бўлгандан кейин эса Аллоҳ таолога шукр айтиши лозим экан.

هُلِّنْ لِقَوْلِهِمْ صَمَضَمَ فَنَبَلَّ بِرَشَمَّ لَسَوَّهِ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ
يُرَاحُّ لَهَا وَرَأْمَسَد

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам сут ичдилар ва оғизларини ундан чайқадилар ҳамда:

«Унинг ёғи бор», дедилар».

Бухорий ривоят қилган.

Ёғли нарса оғизда туриб қолса, зарар етказди. Демак, сут ва сутга ўхшаш ёғли нарсаларни ичгандан кейин оғизни яхшилаб чайқаш лозим экан.

نَعْمَ لَسَوَّهِ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ لِقَوْلِهِمْ صَمَضَمَ فَنَبَلَّ بِرَشَمَّ لَسَوَّهِ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ
عَ بَرَّالْ هَاوْرَ، عَيْقُ سَأَلِ ثَانَتْخَا

Абу Саъийд розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам мешларнинг оғзидан ичишдан қайтардилар».

Тўртовлари ривоят қилганлар.

Ичимлик ичмоқчи бўлган одам ичимлик сақланадиган идишдан бошқа идишга – қадаҳга (пиёлага) қуйиб олиб, ичмоғи лозим. Ҳар ким умумий идишга оғзини қўйиб ичаверса, табиатга ҳам, одобга ҳам, тиббий кўрсатмаларга ҳам тўғри келмайди.

وَبِأَخْصَأْ نَمُّ لُجَرَوَّ مَّ لَسَوَّهِ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ لِقَوْلِهِمْ صَمَضَمَ فَنَبَلَّ بِرَشَمَّ لَسَوَّهِ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ
وَدَهَاتَابُ أَمَّ كَذُنَّ نَاكَ نِ لِقَوْلِهِمْ صَمَضَمَ فَنَبَلَّ بِرَشَمَّ لَسَوَّهِ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ
دُوَادُ وَبَأُ هَاوْرٍ نَشَّ يَفَاتَابُ أَمَّ يَدُنَّ عَ، يَلَبَّ لِقَوْلِهِمْ صَمَضَمَ فَنَبَلَّ بِرَشَمَّ لَسَوَّهِ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ
نَجَادُ نَمَّ هَيْ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ لِقَوْلِهِمْ صَمَضَمَ فَنَبَلَّ بِرَشَمَّ لَسَوَّهِ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ
هُبِحَاصَ بَرَشَفَ دَاعَأُ مَثَ، مَّ لَسَوَّهِ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ لِقَوْلِهِمْ صَمَضَمَ فَنَبَلَّ بِرَشَمَّ لَسَوَّهِ لَعْلَلْ لِيَصَّيَّبَنَّ لَنَا نَعْوُ

Жобир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам саҳобаларидан бир киши билан бир ансорийлардан бир кишининг олдига кирдилар. У боғига сув тараётган экан. Бас, у зот:

«Агар сенда бу кеча мешкобда қолган сув бўлса (келтир), бўлмаса, (идишсиз) оғзимиз билан ичамиз», дедилар.

«Ҳа, менда бу кеча мешкобда қолган сув бор», деди у».

Абу Довуд ва Бухорий ривоят қилган ва:

«(У) капасига бориб, қадаҳга сув қуйди. Устига қўйини соғди. Бас, Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ичдилар. Сўнгра у такрорлади. У зотнинг соҳиблари ичдилар»ни зиёда қилган.

Ушбу ҳадиси шарифдан олинадиган фойдалар:

1. Мезбондан сув сўраш одоби.
2. Сув сақланадиган идишда сув бўлса, ўшандан тановул қилиш афзаллиги.
3. Сув сақланадиган идишда сув бўлмаса, оқаётган сувдан оғиз билан ичиш мумкинлиги.
4. Сувни сув сақланадиган идишдан қадаҳга қуйиб ичиш.
5. Сувга сут қўшиб ичиш жоизлиги.
6. Аввал фазл аҳлига ичимлик тутиб, кейин бошқаларга тутиш.

بِشِدْقٍ نَبَلَبَايَتُ الْمَلَسَوِ هَلْ لِي لَصِيَّبِنَا نَأْهُنْ هَلْ لِي ضَرَسَنَأْ نَعَلْ:
لَأَقْوِي بَأَرْعَالِ إِي طَعَأْ مُثَبَّرَشَفِ رِكَبِ وَبَأْ هَلْ أَمَشْ نَعَوِي بَأَرْعَالِ هُنْ مِي نَعَوِي أَمَب
هُنْ عَرَأَلِ هَأَوْرُ نَمِي أَلِ نَمِي أَلِ

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга сув аралаштирилган сут келтирилди. У зотнинг ўнг томонларида бир аъробий, чап томонларида Абу Бакр бор эди. Бас, у зот ўзлари ичиб, сўнгра аъробийга бердилар ва:

«Ўнг тарафдан, ўнг тарафдан», дедилар».

Тўртовлари ривоят қилганлар.

Ушбу ҳадиси шарифдан олинадиган фойдалар:

1. Сутга сув аралаштириб ичиш мумкинлиги.

Албатта, бу ичувчига билдирилган ҳолда ва ушбу ривоятдагига ўхшаган ўтиришларда бўлса. Аммо ҳийла тариқасида сутга сув аралаштириб сотиш ҳаромдир.

2. Кўпчилик ўтирганда ичимликни аввало энг афзал, муҳтарам шахсга тутиш лозимлиги.

3. Ундан кейин ўша муҳтарам шахснинг ўнг томонидаги кишига навбат келиши.

4. Сўнгра ўнг томондан давом этиб кетавериши.

يَقِ اسَ لَاقَ مَّ لَسَوَ وَّ هِيَ لَعُ لَل لَّ لَّ صَّ يَّ بَّ نَّ لَ ا نَّ عَ ؛ هُنَّ عُ لَل لَّ ا ي ضَرَّ رَ دَاتَ قَ ي بَ ا نَّ عَ
مَّ لَ عَ ا هَ لَل لَّ ا وَّ . هَ حَّ حَ صَوَّ وَّ ي ذِمَّ رَّتْ لَ ا وَّ دُوَادَ وُّ بَ ا هَ ا وَّ رَ . ا بُّ رُ شُّ مَّ هُ خَ ا مَّ وَّ قُ لَ ا

Абу Қатода розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам:

«Қавмнинг соқийси ичишда уларнинг охиргисидир», дедилар».

Абу Довуд ва Термизий ривоят қилганлар. Термизий саҳиҳ, деган. Аллоҳ билгувчироқдир.

Одоб бўйича, бир қавмга соқийлик қилиб, сув ва бошқа чанқовбосди ичимликлар тарқатиб турган кишининг ўзи охирида ичади. Олдин меҳмонларнинг хизматини қилиб, савобни тугал олиб, сўнгра бемалол ўзи ичса бўлаверади. Таом улашиш билан машғул бўладиган дастурхончи ҳам шундай қилади.

Уламо аҳли ичимликларни ичиш одоби ва унга боғлиқ барча далил ва ҳужжатларни синчиклаб ўрганиб чиққанларидан кейин жумладан, қуйидаги мулоҳазаларни айтганлар:

1. Ҳаромлигига далил қоим бўлмаган барча ичимликларни ичиш жоиздир.

2. Инсоннинг ўзи ёки баъзи аъзоси ҳалок бўлишининг олдини олиш ва вожиб амалларни адо этиш учун зарур бўлган ичимликни ичиш вожибдир.

3. Ҳожатини қондирадиган ва чанқоғини қондирадиган даражада ичиш мандубдир.
4. Ҳожатидан зиёда ичиш гоҳида макруҳ, гоҳида ҳаром бўлади.
5. Ичимлик ичишдан олдин «Бисмиллаҳ» айтилади.
6. Ўнг қўл билан ичилади.
7. Уч марта бўлиб-бўлиб нафас олиб, ичилади.
8. Идишнинг ичига нафас урилмайди.
9. Ўтирган ҳолда ичилади.
10. Сув симириб ичилади.
11. Ўта тўйиб кетадиган даражада ичилмайди.
12. Сувишнинг оғзидан ичилмайди.
13. Идишнинг учган жойидан ҳам ичилмайди.
14. Ичимликни ичиб бўлгандан кейин ҳамд айтилади.
15. Сувни ичиб бўлган одам бошқа кишига бермоқчи бўлса, ўнг тарафидаги одамга узатади.
16. Тилла ва кумуш идишларда таом еб, ичимлик ичиб бўлмайди.

«Ҳадис ва ҳаёт» китоби 16-жуз

Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2021 йил 17 июндаги 03-07/3903- рақамли хулосаси асосида тайёрланди.